

Conference Proceeding

การประชุมวิชาการระดับชาติศึกษาศาสตร์วิจัย ครั้งที่ 9 และนานาชาติ ครั้งที่ 5
National and International Conference on Education 2022 (NICE)

นวัตกรรมเพื่อการศึกษาแบบองค์รวม:
การเปลี่ยนผ่านจากภาวะปกติใหม่
สู่ความปกติที่เปลี่ยนไป

Innovation for Holistic Education:
Transitioning from the NEW to the NEXT Normal

จัดโดย

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ISBN 978-616-271-691-1

การประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตแพทย์ต่อบัณฑิตแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

กิตติยา ภมรคล¹ และกนกพล ศุภสิริมนตรี^{2*}

¹นักวิชาการศึกษา, ฝ่ายการศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

²นายแพทย์, ฝ่ายการศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

*ผู้ประสานงาน: kanokphol.sup@mahidol.edu

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตแพทย์ที่มีต่อคุณลักษณะบัณฑิตแพทย์ศิริราชที่สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2561 และ ปีการศึกษา 2562 และเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตแพทย์จากกลุ่มงานที่แตกต่างกัน วิธีการศึกษา: การศึกษาแบบย้อนหลังโดยศึกษาข้อมูลจากผลการตอบแบบสอบถามโดยผู้ใช้บัณฑิตแพทย์ของบัณฑิตแพทย์ที่สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2561 – 2562 โดยประเมินบัณฑิตแพทย์ตามคุณลักษณะของบัณฑิตตามตัวชี้วัดของมหาวิทยาลัยมหิดล 8 คุณลักษณะ (33 รายการ) โดยใช้ Likert scale 5 ระดับ ร่วมกับวิเคราะห์เป็นค่าเฉลี่ยและเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตแพทย์ด้วยสถิติ Independent samples t – test และใช้สถิติ ANOVA และวิเคราะห์ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ผลการศึกษา: อัตราการตอบกลับของแบบสอบถาม คือ 63.22% (349/552) ผู้ใช้บัณฑิตแพทย์ของบัณฑิตแพทย์ที่สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2561 และ 2562 มีค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตแพทย์ทุกด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณาตามกลุ่มงานของผู้ใช้บัณฑิตแพทย์พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตจากกลุ่มงานศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์มีค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และเทคโนโลยี สูงกว่าผู้ใช้บัณฑิตจากกลุ่มงานสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (4.43 vs 4.08, $p < .05$) สรุป: ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตของบัณฑิตแพทย์จากคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลต่อคุณลักษณะของบัณฑิตอยู่ในระดับพึงพอใจถึงพึงพอใจมาก ผลการศึกษาเหล่านี้ใช้เป็นแนวทางการพัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอน และกิจกรรมการเรียนรู้เพิ่มเติม

คำสำคัญ: การประเมินหลักสูตร, ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตแพทย์ หลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต, คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตแพทย์

Assessment of stakeholders' satisfaction toward medical graduates from Faculty of Medicine Siriraj Hospital

Kitiya Phamornkol¹ and Kanokphol Supasirimontri^{2*}

¹Education Officer, Educational Department, Faculty of Medicine Siriraj Hospital,
Mahidol University,

²Doctor, Educational Department, Faculty of Medicine Siriraj Hospital,
Mahidol University

*Corresponding author: kanokphol.sup@mahidol.edu

Abstract

Objectives: To compare stakeholders' satisfaction toward medical graduates' desirable characteristics in academic years 2018 and 2019 from Faculty of Medicine Siriraj Hospital and to compare stakeholders' satisfaction from different departments toward medical graduates' desirable characteristics. **Methods:** We conducted retrospective study from responded questionnaires by stakeholders of medical graduates in academic years 2018 and 2019. The stakeholders evaluated the expected graduate qualifications of Mahidol University with 8 attributes (33 items) by 5-point Likert scale and reported with means. Independent samples t - test and ANOVA were appropriately used for comparing means of data. Reliability of questionnaires was determined by Cronbach's Alpha Coefficient. **Results:** Response rate was 63.22% (349/552). Means of stakeholders' satisfaction by stakeholders of medical graduates in academic years 2018 and 2019 were not statistically different. According to stakeholders' departments, mean of stakeholders' satisfaction from Department of Orthopedic Surgery was statistically higher than mean of stakeholders' satisfaction from Department of Obstetrics and Gynecology in numerical analysis, communication, and technology skills domain (4.43 vs 4.08, $p < .05$). **Conclusion:** Stakeholders' satisfactions toward medical graduates from Faculty of Medicine Siriraj Hospital were satisfied and very satisfied. These findings were used as guidelines for curricular development, teaching, and additional activities.

Keywords: Program evaluation, Stakeholders' satisfaction, Doctor of Medicine program, Desirable characteristics of medical graduates

บทนำ

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล นำผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตแพทย์ มาใช้เป็นส่วนหนึ่งในตัวชี้วัดหลักเพื่อการประกันคุณภาพหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาแพทยศาสตร์ พ.ศ.2561 (ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาแพทยศาสตร์ พ.ศ.2561, 2561) ล่าสุดคณะฯ ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษาแพทยศาสตร์ตามมาตรฐานสากล TMC.WFME.BME. Standards (2017) จากการตรวจประเมินหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตและสถาบันผลิตแพทย์ โดยสถาบันรับรองมาตรฐานการศึกษาแพทยศาสตร์ (สมพ.) ซึ่งมีการนำผลการประเมินความพึงพอใจจากผู้ใช้บัณฑิตแพทย์มาเป็นส่วนหนึ่งในการประเมินหลักสูตรด้วย

ผลการประเมินความพึงพอใจจากผู้ใช้บัณฑิตแพทย์ เป็นข้อมูลที่มีความสำคัญจำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนเพื่อการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษา ไปจนถึงการนำไปใช้เป็นหนึ่งในหลายๆ ตัวชี้วัดเพื่อประกอบการวัดความสำเร็จการดำเนินการของมหาวิทยาลัย จากความสำคัญของผลการประเมินความพึงพอใจจากผู้ใช้บัณฑิตดังกล่าว และจากความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ทางด้านการศึกษาระดับชาติ ยุทธศาสตร์ระดับกระทรวงอุดมศึกษาฯ ยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล สู่อุตสาหกรรมคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ผู้วิจัยสนใจยุทธศาสตร์คณะฯ ในส่วนของเป้าหมายผลผลิตที่ใช้วัดความเป็นองค์กรที่เป็นเลิศ โดยสนใจหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับบัณฑิตแพทย์ คือ *“บัณฑิตทุกระดับมีคุณภาพ มีศักยภาพ และมีความสามารถหลากหลายเพื่อสร้างผลงานที่ดี”* โดยมีตัวชี้วัดผลผลิต คือ *“ร้อยละของบัณฑิตที่ได้รับผลประเมินโดยผู้ร่วมงาน / ผู้ใช้บัณฑิต ว่ามีศักยภาพ เป็นผู้นำที่ดี”* (คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล, 2563) และสนใจศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตแพทย์ในด้านต่างๆ โดยใช้ข้อคำถามของมหาวิทยาลัยมหิดล ที่กำหนดให้ทุกหลักสูตรมีการประเมินความพึงพอใจผู้ใช้บัณฑิต เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจศึกษาผลการประเมินความพึงพอใจจากผู้ใช้บัณฑิตแพทย์ ที่สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2562 ซึ่งเป็นบัณฑิตแพทย์รุ่นแรกของหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2557 โดยเปรียบเทียบกับผลการประเมินความพึงพอใจจากผู้ใช้บัณฑิตแพทย์ ที่สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2561 ซึ่งเป็นบัณฑิตแพทย์รุ่นสุดท้ายของหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2551 ซึ่งผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าข้อมูลที่ได้จากการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์เพื่อใช้ประกอบการดำเนินการขับเคลื่อนทางด้านยุทธศาสตร์ของคณะฯ ในส่วนของการผลิตบัณฑิตแพทย์ที่มีคุณภาพ ตรงตามเป้าหมายที่คณะฯ ตั้งใจไว้ ทั้งนี้ ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตแพทย์ จะเป็นสิ่งหนึ่งที่ช่วยสะท้อนผลการดำเนินการของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน จากการดำเนินการตลอดระยะเวลา 6 ปี อันจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง ฉบับปีการศึกษา 2564 เพื่อให้บรรลุผลลัพธ์ของบัณฑิตแพทย์ ดังนั้น ข้อมูลที่ได้จากการประเมินคุณภาพบัณฑิตแพทย์ดังกล่าว จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน เพื่อการผลิตบัณฑิตแพทย์ที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และดำรงตนไว้ซึ่งคุณธรรมจริยธรรมแห่งวิชาชีพ ตลอดจนเพื่อให้ได้บัณฑิตแพทย์ที่ตรงกับความต้องการและความคาดหวังของผู้ใช้บัณฑิตแพทย์ อันก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการผลิตแพทย์ที่มีคุณภาพ และเป็นกำลังสำคัญของประเทศในอนาคตสืบไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตแพทย์ที่มีต่อคุณลักษณะบัณฑิตแพทย์ศิริราชที่สำเร็จการศึกษาปีการศึกษา 2561 และ ปีการศึกษา 2562 ตามข้อกำหนดของมหาวิทยาลัยมหิดล
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตแพทย์จากกลุ่มงานของผู้ใช้บัณฑิตแพทย์ที่แตกต่างกัน

สมมติฐานของการวิจัย

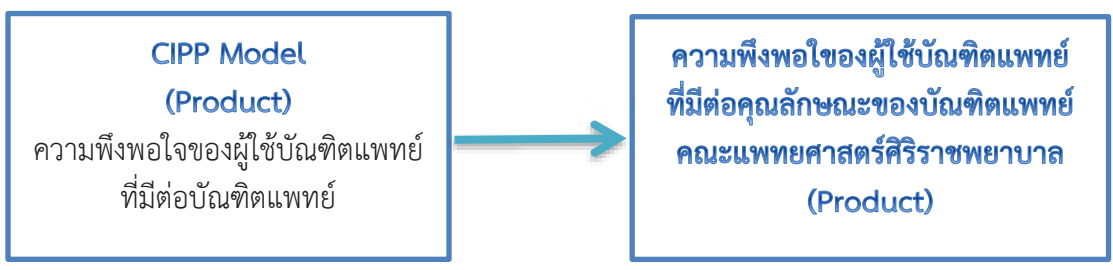
1. ผู้ใช้บัณฑิตแพทย์จากบัณฑิตแพทย์ที่สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2561 และ ปีการศึกษา 2562 มีความพึงพอใจต่อคุณลักษณะบัณฑิตแพทย์โดยรวมไม่แตกต่างกัน
2. กลุ่มงานที่แตกต่างกันของผู้ใช้บัณฑิตแพทย์มีความพึงพอใจต่อคุณลักษณะบัณฑิตแพทย์โดยรวมไม่แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

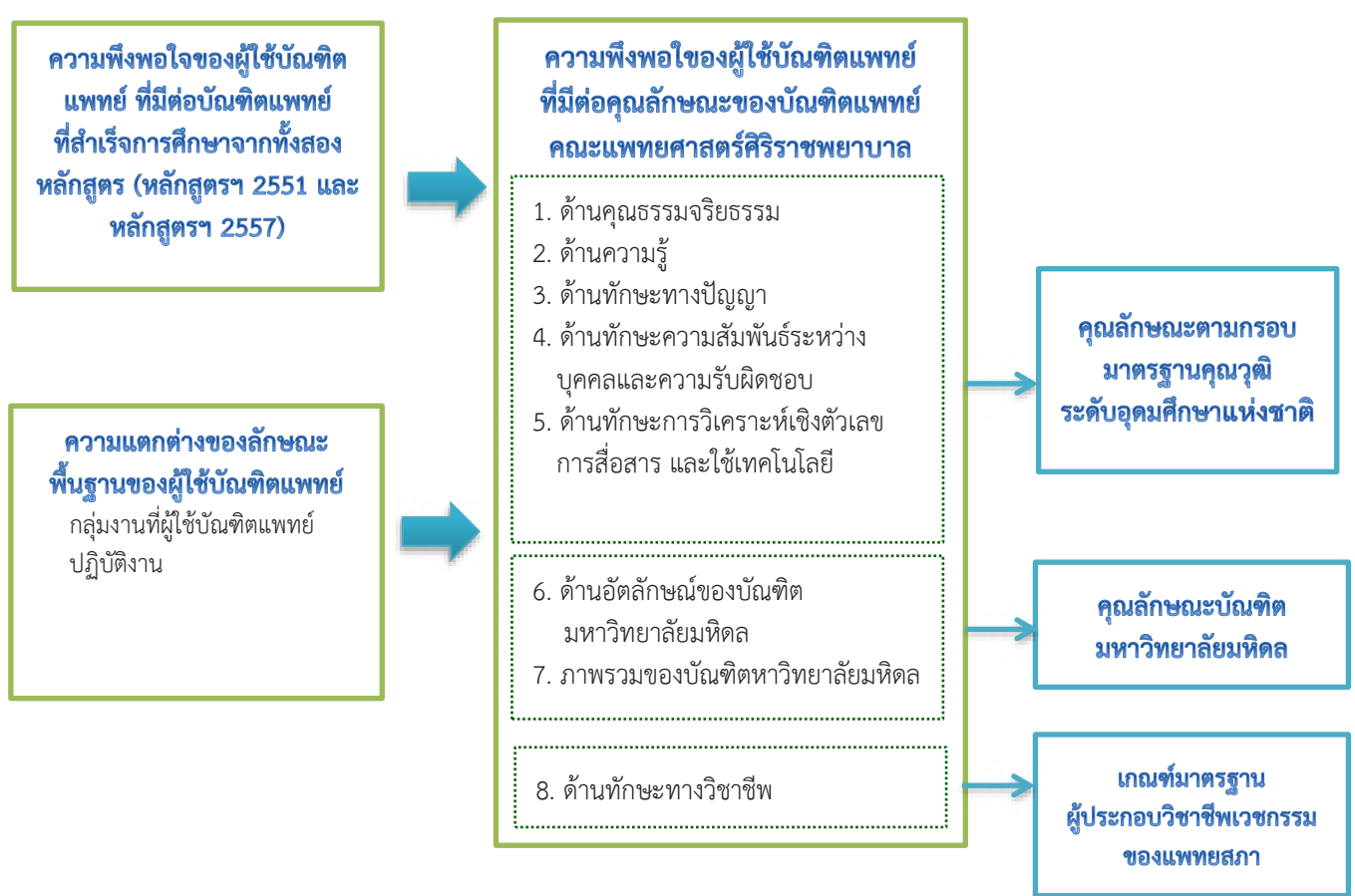
ผู้วิจัยศึกษาผลการประเมินความพึงพอใจจากผู้ใช้บัณฑิตแพทย์ ที่สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2561 ซึ่งเป็นบัณฑิตแพทย์รุ่นสุดท้ายของหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2551 โดยหลักสูตรนี้มีการปรับการเรียนการสอนระดับปริคณีก โดยให้นักศึกษามีส่วนในการเรียนรู้มากขึ้น (active learning) เพื่อพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ตลอดชีวิต และให้มีการเน้นเนื้อหาที่สำคัญซึ่งใช้ทางคลินิก นอกจากนี้ยังมีการปรับปรุงโครงสร้างหลักสูตรปริคณีกในการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผล (เชิดศักดิ์ ไอรณรัตน์ และ ชิตศุภางค์ รังษิสมบัติศิริ, 2553) เปรียบเทียบกับผลการประเมินความพึงพอใจจากผู้ใช้บัณฑิตแพทย์ ที่สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2562 ซึ่งเป็นบัณฑิตแพทย์รุ่นแรกของหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2557 ที่มีเนื้อหาและการจัดการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงตั้งแต่ระดับเตรียมแพทย์ปริคณีกและระดับคลินิก การจัดหลักสูตรให้เป็นแบบบูรณาการ (integration) ทั้งในระดับเดียวกัน (horizontal integration) และต่างระดับ (vertical integration) โดยหลักสูตรระดับปริคณีกเป็นแบบอิงระบบ (system-based) การจัดการเรียนการสอนให้เป็นแบบ active learning เพื่อกระตุ้นการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อให้ตอบสนองต่อผู้เรียนในยุคปัจจุบัน และส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของผู้เรียนจากภายใน เน้นการเรียนรู้โดยอิงปัญหาของผู้ป่วยตั้งแต่ระดับปริคณีก เพื่อให้มี early clinical exposure และให้เพิ่มรายวิชาเลือกเสรีตลอดหลักสูตร (คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล, 2557)

บัณฑิตแพทย์ที่สำเร็จการศึกษาจากทั้งสองปีการศึกษาดังกล่าว เป็นรอยต่อของหลักสูตรเดิมและหลักสูตรใหม่ ผู้วิจัยจึงสนใจผลการประเมินคุณลักษณะของบัณฑิตแพทย์ ตามตัวชี้วัดของมหาวิทยาลัยมหิดล 8 ด้าน (33 รายการ) ประกอบด้วย ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ซึ่งทั้ง 5 คุณลักษณะดังกล่าว เป็นคุณลักษณะตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552) รวมถึงด้านอัตลักษณ์ของบัณฑิตมหาวิทยาลัยมหิดล และภาพรวมของบัณฑิตมหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งเป็นคุณลักษณะของบัณฑิตมหาวิทยาลัยมหิดล ตลอดจนประเมินคุณลักษณะเฉพาะวิชาชีพแพทย์ ตามเกณฑ์ความรู้ความสามารถในการประเมินเพื่อรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ.2555 (แพทยสภา, 2555) เพื่อเปรียบเทียบผลการประเมินจากผู้ใช้บัณฑิตแพทย์ ที่มีต่อบัณฑิตแพทย์จากทั้งสองหลักสูตรว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร เพื่อนำข้อมูลนี้ไปเป็นส่วนหนึ่งในการ

พัฒนาหลักสูตร โดยศึกษาตามกรอบแนวคิดการประเมินหลักสูตรของ CIPP Model คือ ศึกษาในส่วนของ Product นั่นคือ “คุณภาพของบัณฑิตแพทย์” จากการประเมินโดยผู้ใช้บัณฑิตแพทย์ เพื่อสะท้อนไปยังหลักสูตรทั้งสองหลักสูตรว่าสามารถผลิตบัณฑิตแพทย์ได้เป็นไปตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยมหิดล ได้มากน้อยเพียงใดแต่ละรายการ จึงได้เป็นกรอบแนวคิดที่จะใช้ศึกษาเป็นไปดังแสดงในภาพประกอบที่ 1 และภาพประกอบที่ 2

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา

ภาพประกอบที่ 2 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การประเมินหลักสูตร หมายถึง กระบวนการตัดสินคุณค่า ความเหมาะสม ประสิทธิภาพของหลักสูตร โดยการวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรและเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ นำไปวิเคราะห์ตัดสินผลของการใช้หลักสูตรตามเกณฑ์หรือจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ (กรอุษา ศรีสุวรรณ, 2552)

2. CIPP Model หมายถึง รูปแบบในการประเมินหลักสูตรที่พิจารณา 4 องค์ประกอบ ดังนี้ (Stufflebeam, 1983 อ้างถึงใน กรอุษา ศรีสุวรรณ, 2552)

2.1 สภาวะแวดล้อม (Context) ประเมินสิ่งที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาและความต้องการสิ่งต่างๆ เพื่อเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจตั้งวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

2.2 ปัจจัยเบื้องต้น (Input) ประเมินสิ่งที่นำเข้ามาใช้ในการดำเนินหลักสูตร เช่น บุคลากร วัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณ เพื่อวางแผนในการดำเนินการต่อไป

2.3 กระบวนการ (Process) ประเมินกระบวนการต่างๆ ในการปฏิบัติงาน เช่น การบริหารหลักสูตร การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน เพื่อตัดสินว่าจะดำเนินการโดยวิธีใดและอย่างไร

2.4 ผลผลิต (Product) ประเมินผลผลิตและผลกระทบของหลักสูตรว่าได้ผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ เพื่อนำไปพัฒนาหลักสูตร

3. คุณลักษณะของบัณฑิตแพทย์ ตามตัวชี้วัดของมหาวิทยาลัยมหิดล กำหนดตามคุณภาพของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF: HED. หรือ Thai Qualifications Framework for Higher Education) หมายถึง คุณลักษณะของบัณฑิตระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาระบุ โดยเป็นคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด ครอบคลุมอย่างน้อย 5 ด้าน คือ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศรวมทั้ง TQF ตามสาขาวิชาชีพที่ประกาศใช้ ตลอดจนสอดคล้องกับคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ที่สภา/องค์กรวิชาชีพกำหนดเพิ่มเติมหรือสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552)

การดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษานี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัย การศึกษาแบบย้อนหลัง (retrospective study) โดยศึกษาข้อมูลจากผลการตอบแบบสอบถามโดยผู้ใช้บัณฑิตแพทย์จากบัณฑิตแพทย์ที่สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2561 – 2562 ประชากร คือ ผู้ใช้บัณฑิตแพทย์ที่ผู้วิจัยส่งแบบสอบถาม จำนวน 552 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ใช้บัณฑิตแพทย์ทุกคนที่ส่งคืนแบบสอบถาม จำนวนทั้งสิ้น 349 คน คิดเป็นร้อยละ 63.22 โดยผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาล พร้อมกับระบุชื่อ ที่อยู่ สำหรับส่งแบบสอบถามกลับคืนที่ด้านหลังแบบสอบถาม และติดแสตมป์เพื่อความสะดวกแก่ผู้ใช้บัณฑิตแพทย์ในการส่งคืนแบบสอบถาม

2. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

จากการประเมินหลักสูตรด้วยรูปแบบ CIPP Model ในการศึกษาที่น่าสนใจด้านผลผลิตของหลักสูตร (Product) ซึ่งก็คือบัณฑิตแพทย์ โดยศึกษาจากผลการประเมินความพึงพอใจผู้ใช้บัณฑิตแพทย์ต่อบัณฑิตแพทย์ที่ไปปฏิบัติงานตามโรงพยาบาลต่างๆ ในด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตแพทย์ ผลประเมิน

ดังกล่าวจะเป็นส่วนสำคัญในการสะท้อนถึงประสิทธิภาพและความสำเร็จในการจัดหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ทำให้ได้ผลผลิต คือ บัณฑิตแพทย์ที่มีศักยภาพตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตแพทย์ ทั้งนี้ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลดำเนินการเก็บข้อมูลผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตแพทย์ตามข้อกำหนดของมหาวิทยาลัยมหิดลที่ให้ส่วนงานดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามไปยังผู้บังคับบัญชา/ นายจ้างของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา และไปปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า 6 เดือน ทั้งนี้ แบบสอบถามดังกล่าวผู้วิจัยเป็นผู้รับผิดชอบในการออกแบบแบบสอบถาม ซึ่งทุกข้อคำถามในแบบสอบถามจะผ่านการทบทวนจากรองคมนตรีและผู้ช่วยคณบดีฝ่ายการศึกษา ก่อนปริญา ผู้วิจัยใช้ข้อมูลจากแบบสอบถามดังกล่าวในส่วนของคุณลักษณะของบัณฑิตแพทย์ ตามตัวชี้วัดของมหาวิทยาลัยมหิดล 8 ด้าน (33 รายการ) ซึ่งประกอบไปด้วย ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ด้านอัตลักษณ์ของบัณฑิตมหาวิทยาลัยมหิดล ภาพรวมของบัณฑิตมหาวิทยาลัยมหิดล และด้านทักษะทางวิชาชีพแพทย์ ซึ่งเป็น Likert scale 5 ระดับ โดย 1 หมายถึง ไม่พึงพอใจมาก 2 หมายถึง ไม่พึงพอใจ 3 หมายถึง พึงพอใจปานกลาง 4 หมายถึง พึงพอใจ และ 5 หมายถึง พึงพอใจมาก

ผู้วิจัยได้หาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคของแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.985 ซึ่งเป็นระดับที่ดีมากเมื่อพิจารณาตามเกณฑ์การประเมินความเที่ยง (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2544)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บข้อมูลจากรายงานผลการประเมินฯ โดยผู้ใช้บัณฑิตแพทย์ที่สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2561 – 2562 (ศึกษาข้อมูลย้อนหลัง) และทำเรื่องขออนุญาตใช้ข้อมูลจากรองคมนตรีฝ่ายการศึกษา ก่อนปริญา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1: วิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตแพทย์ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตแพทย์ มหาวิทยาลัยมหิดล 8 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านคุณธรรมจริยธรรม (ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 5 ข้อคำถาม) 2. ด้านความรู้ (ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 4 ข้อคำถาม) 3. ด้านทักษะทางปัญญา (ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 4 ข้อคำถาม) 4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 6 ข้อคำถาม) 5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และใช้เทคโนโลยี (ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 4 ข้อคำถาม) 6. ด้านอัตลักษณ์ของบัณฑิตมหาวิทยาลัยมหิดล (ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 3 ข้อคำถาม) 7. ภาพรวมของบัณฑิตมหาวิทยาลัยมหิดล (ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 1 ข้อคำถาม) และ 8. ด้านทักษะทางวิชาชีพ (ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 6 ข้อคำถาม) โดยวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และกำหนดการแปลความหมายค่าเฉลี่ย ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตแพทย์ ตามเกณฑ์ดังนี้ 4.51 – 5.00 = พึงพอใจมาก 3.51 - 4.50 = พึงพอใจ 2.51 - 3.50 = พึงพอใจระดับปานกลาง 1.51 - 2.50 = ไม่พึงพอใจ 1.00 - 1.50 = ไม่พึงพอใจมาก (กรอุษา ศรีสุวรรณ, 2552)

จากนั้นจึงทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยสองกลุ่ม โดยใช้การทดสอบค่าทีแบบเป็นอิสระต่อกัน (Independent samples t-test) โดยทดสอบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตแพทย์ที่สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2561 และ ปีการศึกษา 2562 กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ $p < .05$

ตอนที่ 2: ศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตแพทย์ที่มีลักษณะพื้นฐานต่างกัน โดยใช้การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ $p < .05$

สรุปผลการวิจัย

การศึกษานี้รวบรวมจากแบบสอบถามผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 552 คน จาก 2 ปีการศึกษา โดยอัตราการตอบกลับแบบสอบถามของผู้ใช้บัณฑิตแพทย์ คือ 63.22% (349/552) แบ่งเป็นผู้ใช้บัณฑิตจากบัณฑิตแพทย์ที่สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2561 และ ปีการศึกษา 2562 คือ 59.64% (164/275) และ 66.79 (185/277) ตามลำดับ

ตอนที่ 1 ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตแพทย์ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตแพทย์ 8 ด้าน จาก 2 ปีการศึกษา

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบค่าความแตกต่างผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตแพทย์ที่มีต่อคุณลักษณะของบัณฑิตแพทย์

ที่	หัวข้อ	ปีการศึกษา 2561		ปีการศึกษา 2562		t (df)	p
		$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
1.	ด้านคุณธรรมจริยธรรม	4.32	.63	4.40	.61	-1.29 (346)	0.20
2.	ด้านความรู้	4.19	.62	4.30	.61	-1.65 (346)	0.10
3.	ด้านทักษะทางปัญญา	4.17	.56	4.23	.64	-0.80 (345)	0.42
4.	ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	4.33	.68	4.36	.65	-0.52 (346)	0.60
5.	ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี	4.23	.53	4.31	.54	-1.27 (344)	0.21
6.	ด้านอัตลักษณ์ของบัณฑิตมหาวิทยาลัยมหิดล	4.31	.64	4.33	.64	-0.24 (344)	0.81
7.	สรุปภาพรวมของบัณฑิตมหาวิทยาลัยมหิดล	4.29	.68	4.39	.70	-1.31 (344)	0.19
8.	ด้านทักษะทางวิชาชีพ	4.20	.59	4.29	.57	-1.37 (344)	0.17

จากตารางที่ 1 ผู้ใช้บัณฑิตแพทย์มีความพึงพอใจบัณฑิตแพทย์ที่สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2561 ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.33) รองลงมา คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม (ค่าเฉลี่ย 4.32) และด้านอัตลักษณ์ของบัณฑิตมหาวิทยาลัยมหิดล (ค่าเฉลี่ย 4.31)

ในส่วนความพึงพอใจของบัณฑิตแพทย์ที่สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2562 ผู้ใช้บัณฑิตแพทย์มีความพึงพอใจ ด้านด้านคุณธรรมจริยธรรมมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.40) รองลงมา คือ ภาพรวมของบัณฑิตมหาวิทยาลัยมหิดลภาพรวมของบัณฑิตมหาวิทยาลัยมหิดล (4.39) และด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (ค่าเฉลี่ย 4.36)

ผู้ใช้บัณฑิตแพทย์ของบัณฑิตแพทย์ที่สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2561 และ ปีการศึกษา 2562 มีความพึงพอใจต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตแพทย์ทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน ที่นัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตแพทย์จำแนกตามกลุ่มงานต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตแพทย์ 8 ด้าน

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตแพทย์ที่มีต่อคุณลักษณะของบัณฑิตแพทย์ จำแนกตามกลุ่มงานของผู้ใช้บัณฑิตแพทย์

ที่	หัวข้อ	กลุ่มงาน						F (df)	p
		กุมารเวชศาสตร์	ศัลยศาสตร์	ศัลยศาสตร์ ออร์โธปิดิกส์	สูติศาสตร์ นรีเวชวิทยา	อายุรศาสตร์	อื่นๆ		
		$\bar{X}$ (S.D)	$\bar{X}$ (S.D)	$\bar{X}$ (S.D)	$\bar{X}$ (S.D)	$\bar{X}$ (S.D)	$\bar{X}$ (S.D)		
1.	ด้านคุณธรรมจริยธรรม	4.32 (.58)	4.34 (.78)	4.43 (.41)	4.21 (.56)	4.36 (.64)	4.58 (.53)	1.54 (5,338)	.18
2.	ด้านความรู้	4.25 (.57)	4.29 (.74)	4.32 (.41)	4.10 (.58)	4.17 (.65)	4.44 (.57)	1.59 (5,338)	.16
3.	ด้านทักษะทางปัญญา	4.15 (.58)	4.27 (.69)	4.33 (.43)	4.07 (.56)	4.16 (.63)	4.35 (.59)	1.44 (5,337)	.21
4.	ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	4.34 (.64)	4.36 (.82)	4.43 (.44)	4.22 (.56)	4.29 (.71)	4.54 (.53)	1.16 (5,338)	.33
5.	ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี	4.24 (.44)	4.33 (.69)	4.43^a (.39)	4.08 ^a (.49)	4.24 (.57)	4.40 (.49)	2.265 (5,336)	.048*
6.	ด้านอัตลักษณ์ของบัณฑิตมหาวิทยาลัยมหิดล	4.29 (.57)	4.35 (.85)	4.50 (.45)	4.20 (.56)	4.27 (.67)	4.46 (.57)	1.23 (5,336)	.30
7.	สรุภาพรวมของบัณฑิตมหาวิทยาลัยมหิดล	4.32 (.60)	4.32 (.94)	4.55 (.51)	4.22 (.53)	4.28 (.75)	4.54 (.56)	1.57 (5,336)	.17
8.	ด้านทักษะทางวิชาชีพ	4.21 (.54)	4.30 (.74)	4.33 (.45)	4.13 (.51)	4.20 (.60)	4.42 (.51)	1.43 (5,336)	.21

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

^a พบความแตกต่างรายคู่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตแพทย์ที่ปฏิบัติงานกลุ่มงานที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อคุณลักษณะของบัณฑิตแพทย์ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ใช้บัณฑิตแพทย์จากกลุ่มงานศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในหัวข้อนี้มากกว่าผู้ใช้บัณฑิตแพทย์จากกลุ่มงานสูติศาสตร์ นรีเวชวิทยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (4.43 vs 4.08, $p < .05$) และในคุณลักษณะบัณฑิตแพทย์ของ 7 ด้านที่เหลือ ไม่พบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในผู้ใช้บัณฑิตแต่ละกลุ่มงาน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัย เรื่อง การประเมินความพึงพอใจผู้ใช้บัณฑิตแพทย์ต่อบัณฑิตแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ผลการวิจัยนี้นำมาใช้เป็นส่วนหนึ่งในการประกันคุณภาพหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาแพทยศาสตร์ พ.ศ.2561 (ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาแพทยศาสตร์ พ.ศ.2561, 2561) และการรับรองมาตรฐานการศึกษาแพทยศาสตร์ตามมาตรฐานสากล TMC.WFME.BME. Standards (2017) จากการตรวจประเมินหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตและสถาบันผลิตแพทย์ โดยสถาบันรับรองมาตรฐานการศึกษาแพทยศาสตร์ (สมพ.) ซึ่งมีการนำผลการประเมินความพึงพอใจจากผู้ใช้บัณฑิตแพทย์มาเป็นส่วนหนึ่งในการประเมินหลักสูตรร่วมด้วย

1. จากผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตแพทย์ที่มีต่อคุณลักษณะของบัณฑิตแพทย์ที่สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2561 ซึ่งเป็นบัณฑิตแพทย์รุ่นสุดท้ายของหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2551 เปรียบเทียบกับผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตแพทย์ที่บัณฑิตแพทย์สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2562 ซึ่งเป็นบัณฑิตแพทย์รุ่นแรกของหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2557 นั้น พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตแพทย์ของบัณฑิตแพทย์ที่สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2561 มีความพึงพอใจคุณลักษณะของบัณฑิตแพทย์ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ มากที่สุด รองลงมา คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม สำหรับผู้ใช้บัณฑิตแพทย์ของบัณฑิตแพทย์ที่สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2562 มีความพึงพอใจ ด้านคุณธรรมจริยธรรม มากที่สุด รองลงมา คือ คุณลักษณะในภาพรวมของมหาวิทยาลัยมหิดล (ได้แก่ ยึดถือประโยชน์ของหน่วยงานหรือส่วนรวมเป็นหลัก มีความรับผิดชอบต่อสังคม และมุ่งผู้รับบริการเป็นสำคัญ) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ใช้บัณฑิตแพทย์ทั้งสองปีการศึกษา มีความพึงพอใจคุณลักษณะของบัณฑิตแพทย์สอดคล้องกันมากที่สุด คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคมสอดคล้องกับผลการศึกษาคความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่มีความพึงพอใจมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ 1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 2) ด้านคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยมหิดล 3) ด้านอัตลักษณ์ของบัณฑิตมหาวิทยาลัยมหิดล (พิชิตนันทน์รัชต์ คงวงศ์วาน และ เพ็ญจันทร์ ภัทรเมธิกิจ, 2559) และเมื่อพิจารณาผลการประเมินคุณลักษณะทุกด้านจากผู้ใช้บัณฑิตแพทย์ทั้งสองปีการศึกษา พบว่า มีความพึงพอใจต่อคุณลักษณะของบัณฑิตแพทย์ทุกด้าน และเมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยสองกลุ่ม เปรียบเทียบความแตกต่างความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตแพทย์ทั้งสองปีการศึกษา พบว่า ความพึงพอใจที่มีต่อคุณลักษณะของบัณฑิตแพทย์ ทั้ง 8 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต คณะแพทยศาสตร์ศิริราชทั้งสองหลักสูตร สามารถผลิตบัณฑิตแพทย์ที่มีคุณลักษณะได้ตรงตาม มาตรฐานการอุดมศึกษา พ.ศ.2561 (ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการอุดมศึกษา พ.ศ.2561, 2561) ทั้งยังแสดงให้เห็นการบรรลุเป้าประสงค์ของการผลิตบัณฑิตแพทย์ของหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต ฉบับปรับปรุง

พ.ศ.2557 ที่มุ่งเน้นผลลัพธ์ของการผลิตบัณฑิตแพทย์ (Outcome-based curriculum) ซึ่งมีการกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตแพทย์ศิริราช (SKILLS) ทั้ง 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) S: จิตวิญญาณของความเป็นแพทย์ (SOUL) 2) K : ความรู้ทางวิชาชีพ (Professional knowledge) 3) I: ทักษะที่เกี่ยวข้องกับข้อมูล สื่อ และเทคโนโลยี (Information, media, technology skills) 4) L: ทักษะการเรียนรู้ และการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ (Learning and innovation skills) 5) L: ทักษะความเป็นผู้นำและการใช้ชีวิต (Leadership and life skills) และ 6) S: ทักษะทางวิชาชีพ (Professional skills) (คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล, 2557)

2. ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตแพทย์ที่มีลักษณะพื้นฐานต่างกัน ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตแพทย์ 8 ด้าน

เมื่อพิจารณาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตแพทย์ จำแนกตามกลุ่มงานที่ปฏิบัติงาน พบว่า ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตแพทย์ทั้ง 6 กลุ่มงานที่มีต่อคุณลักษณะโดยภาพรวมของบัณฑิตแพทย์ไม่แตกต่างกัน (จำนวน 7 ด้าน) กล่าวคือ กลุ่มงานที่แตกต่างกันของผู้ใช้บัณฑิตแพทย์ไม่ส่งผลต่อความพึงพอใจคุณลักษณะทั้ง 7 ด้านของบัณฑิตแพทย์ศิริราช สอดคล้องกับผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตต่อคุณภาพบัณฑิตของหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาการเงินและการธนาคาร มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี (ดุสิต จักรศิลป์ และคณะ, 2560) ที่พบว่าประเภทหน่วยงานของผู้ใช้บัณฑิตไม่ได้ส่งผลให้ระดับความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าบัณฑิตแพทย์ศิริราชมีการแสดงออกซึ่งคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในทุกๆ ด้านได้ในระดับเป็นที่น่าพอใจของผู้ใช้บัณฑิตแพทย์ทุกกลุ่มงาน เช่นเดียวกับกับรายงานผลการประเมินตนเองของบัณฑิตแพทย์ที่สำเร็จการศึกษาปีการศึกษา 2561 และ ปีการศึกษา 2562 เมื่อไปปฏิบัติงานสถานฝึกปฏิบัติงานต่างๆ โดยผลประเมินตนเองด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตแพทย์ศิริราช นั้น บัณฑิตแพทย์ประเมินตนเองว่ามีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหัวข้อเจตคติ คุณธรรมจริยธรรมแห่งวิชาชีพ สอดคล้องกับ เชิดศักดิ์ ไอรณนิรัตน์ และ ชิตศุภางค์ รังษิสมบัติศิริ (2553) ที่ศึกษาความพึงพอใจของบัณฑิตแพทย์ต่อหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ซึ่งบัณฑิตแพทย์เห็นว่า ความรู้ ความสามารถ และทักษะทางการแพทย์ต่างๆ ที่ได้ศึกษาในหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต ตลอดจนพฤติกรรมนิสัย เจตคติ คุณธรรมจริยธรรม เป็นสิ่งที่คณะฯ ได้ปลูกฝังให้บัณฑิตแพทย์เป็นอย่างดี และบัณฑิตแพทย์สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้มากที่สุด

ในขณะที่ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และ การใช้เทคโนโลยี ที่ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตแพทย์มีความแตกต่างกัน โดยผู้ใช้บัณฑิตแพทย์กลุ่มงานศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์ มีความพึงพอใจคุณลักษณะของบัณฑิตแพทย์ด้านนี้มากที่สุด แต่ผู้ใช้บัณฑิตแพทย์กลุ่มงานสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา ประเมินความพึงพอใจด้านนี้คิดเป็นค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ทั้งนี้ จากผลการศึกษา เรื่อง การพัฒนาความสามารถทางคลินิกของนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 6 ในภาวะฉุกเฉินทางสูติกรรมโดยการเรียนการสอนผ่านสถานการณ์จำลองการพัฒนาความสามารถทางคลินิกของนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 6 ภาวะฉุกเฉินทางสูติกรรมโดยการเรียนการสอนผ่านสถานการณ์จำลอง กล่าวถึงปัญหาของนักศึกษาแพทย์ในการเรียนทางด้านสูติกรรมในปัจจุบัน ที่กำลังประสบปัญหาจำนวนสตรีตั้งครรภ์ลดลง โอกาสในการฝึกอบรมทักษะในการดูแลรักษาสตรีตั้งครรภ์ที่มีภาวะฉุกเฉินทางสูติกรรมของนักศึกษาแพทย์ลดน้อยลงไปอย่างมาก ทำให้แพทย์ที่จบการศึกษาและฝึกอบรมส่วนมากไม่สามารถดูแลสตรีตั้งครรภ์ที่มีภาวะฉุกเฉินได้อย่างมั่นใจ (อนันตพร นมรัักษ์ และคณะ, 2558) ตลอดจนการดูแลหญิงตั้งครรภ์จำเป็นต้องใช้ทักษะทางด้าน การวิเคราะห์เชิงตัวเลขและการใช้เทคโนโลยีที่ต้องอาศัยความแม่นยำค่อนข้างมาก อาทิเช่น การคำนวณอายุครรภ์ประจำเดือน การใช้เครื่อง

ultrasound เพื่อคำนวณน้ำหนักทารกในครรภ์ การแปลผลกราฟการหดตัวของมดลูกและการเต้นของหัวใจของทารกในครรภ์ เป็นต้น ประกอบกับปัจจุบันสตรีตั้งครรภ์และครอบครัวส่วนใหญ่มีความคาดหวังจากการตั้งครรภ์ที่สูงมาก เพราะมีความรู้มากขึ้น มีความคาดหวัง ประกอบกับค่าใช้จ่ายในการฝากครรภ์ รวมทั้งปัจจัยอื่นๆ ทำให้แพทย์ผู้ดูแลมีความเครียด (อนันตพร นมรักษ์ และคณะ, 2558) สอดคล้องกับรายงานผลการประเมินตนเองของบัณฑิตแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ที่สำเร็จการศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2557 - 2561 ซึ่งประเมินความมั่นใจในการทำหัตถการของตนเองว่า มีความมั่นใจในการทำหัตถการทางด้านสูติศาสตร์น้อย ได้แก่ การทำหมันหญิง(หลังคลอด) การตรวจ transvaginal ultrasound, ตรวจ transabdominal ultrasound (obstetric) ทั้งนี้ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล จึงได้จัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ Practical Management in Obstetrics Emergencies (PMOE) โดยการเรียนการสอนผ่านสถานการณ์จำลอง (simulation-based learning) เป็นการเรียนการสอนโดยอาศัยหุ่นจำลองหรือสถานการณ์จำลอง ร่วมกับโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อจำลองสถานการณ์จริงของผู้ป่วยหรือภาวะต่างๆ เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาความรู้ทางวิชาชีพ ทักษะ และเจตคติทางการแพทย์ และเพื่อให้เกิดประโยชน์และความปลอดภัยสูงสุดต่อสตรีตั้งครรภ์และทารกในครรภ์ (อนันตพร นมรักษ์ และคณะ, 2558)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตแพทย์ที่มีต่อคุณลักษณะบัณฑิตแพทย์ทั้ง 8 ด้าน ใช้เป็นแนวทางการจัดหลักสูตร การเรียนการสอน และกิจกรรมการเรียนรู้เพิ่มเติมเพื่อการปรับหลักสูตรครั้งต่อไป

1.2 โรงพยาบาลร่วมสอน คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลเป็นสถานฝึกปฏิบัติงานภาคสนามสำหรับนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 6 ซึ่งมีบริบทใกล้เคียงกับสถานที่ปฏิบัติงานจริงภายหลังสำเร็จการศึกษา จึงควรศึกษาความพึงพอใจจากอาจารย์พิเศษ โรงพยาบาลร่วมสอนที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 6 ว่าเป็นอย่างไร ตลอดจนควรมีการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อนำผลการศึกษามาพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนควบคู่กันกับผลการศึกษาความพึงพอใจจากผู้ใช้บัณฑิตแพทย์

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การศึกษานี้ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ทำให้ขาดข้อมูลเชิงลึกจากการสัมภาษณ์ ในการวิจัยครั้งต่อไปสามารถเพิ่มวิธีการดำเนินการวิจัยโดยการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการแสดงคุณลักษณะบัณฑิตแพทย์แต่ละด้านในการปฏิบัติงาน เช่น ขนาดของโรงพยาบาลที่มีความแตกต่างกัน

2.3 ควรทำการวิจัยรูปแบบการจัดการเรียนการสอนหรือการจัดการเรียนรู้เพิ่มเติม ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะบัณฑิตแพทย์ที่พึงประสงค์

2.4 ควรศึกษาเปรียบเทียบระหว่างผลการประเมินตนเองของบัณฑิตแพทย์และผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตแพทย์ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ว่า มีหัวข้อใดที่ผลการประเมินมีความสอดคล้องกันหรือแตกต่างกัน

รายการอ้างอิง

- กรอุษา ศรีสุวรรณ. (2552). *การประเมินหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต พ.ศ.2542 มหาวิทยาลัยศรีนครินทร-วิโรฒ (ปริญญาโทฉบับใหม่)*. สืบค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2565 จาก http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/Hi_Ed/Kronusa_S.pdf
- คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล. (2563). *แผนยุทธศาสตร์ของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. 2563 – 2567*. สืบค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2565 จาก <https://www.si.mahidol.ac.th/th/strategic.asp>
- คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล.(2557). *หลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2557*. (2557)
- เชิดศักดิ์ ไอรณรัตน์ และชิตศุภางค์ รัชชีสมบัติศิริ.(2553). ความพึงพอใจของบัณฑิตแพทย์ต่อหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล. *เวชบันทึกศิริราช*, 3(2), 86 – 99.
- ดุสิต จักรศิลป์, วิชดา ลิวานานนท์ชัย, อินทิต โกศลวิตร, อติชน ทองปน และ เคียงขวัญ อักษรวงศ์. (2560). ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตต่อคุณภาพบัณฑิตของหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาการเงินและการธนาคาร มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. *วารสารศรีวันาลัยวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 7(2), 17-31.
- ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการอุดมศึกษา พ.ศ.2561. (2561, 17 สิงหาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 135 ตอนพิเศษ 199 ง. หน้า 19.
- ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาแพทยศาสตร์ พ.ศ.2561. (2561, 28 พฤศจิกายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 135 ตอนพิเศษ 302 ง. หน้า 17.
- พัทธนันท์รัชต์ คงวงศ์วาน และ เพ็ญจันทร์ ภัทรเมธีกิจ. (ธันวาคม, 2559). *การศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล* [Paper presentation] การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 13 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน, นครปฐม, ประเทศไทย.
- แพทยสภา. (2555). *เกณฑ์มาตรฐานผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรมของแพทยสภา พ.ศ.2555*. (Professional Standards for Medical Practitioners 2012). แพทยสภา
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2544). *ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- สถาบันรับรองมาตรฐานการศึกษาแพทยศาสตร์. (2560). *เกณฑ์ TMC.WFME.BME. Standards (2017) และคำอธิบายประกอบเกณฑ์*. สืบค้นเมื่อ 19 เมษายน 2565 จาก http://www.educationsi.sicsc.net/attachments/article/487/TMC_WFME_BME_Standards_12Dec.pdf
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2552). *กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552*. สืบค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2565 จาก https://www.qa.kmutnb.ac.th/upload_files/pakadout/standards/Che_TQF_52.pdf
- อนันตพร นมรักษ์, อัจฉารีย์ พัยซ์ชาลี, วุฒินันท์ อัจฉริยะโพธา, วิทยา ถิฐาพันธ์, ตรีภพ เลิศบรรณพงษ์ และ พีรพงศ์ อินทร. (2558).การพัฒนาความสามารถทางคลินิกของนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 6 ในภาวะฉุกเฉินทางสูติกรรมโดยการเรียนการสอนผ่านสถานการณ์จำลอง. *เวชบันทึกศิริราช*, 13(2), 106 - 112.
- Stufflebeam, D.L. (1983). The CIPP model for program evaluation. In *Evaluation models* (pp. 117-141). Springer, Dordrecht.